

CURIERUL JUDICIAR

ZIAR SĂPTĂMÂNAL

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — PRACTICĂ

ADEVER SI LUMINA

JUSTITIE SI LIBERTATE

DIRECTOR: PETRE BORS

PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an 30 Lei
Pe 6 luni 16 »
Pe 3 luni 8 »

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă portul

Pentru inserții și reclame a se adresa la administrație

REPRODUCȚIA INTERZISĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

No. 5, CALEA RAHOVEI, No. 5

Un număr vechi 2 Lei

S U M A R

JURIUL IN MATERIE CRIMINALĂ, de Petre Bors.

Jurisprudența Română:

Inalta Curte de casație, Secția II: *August Dall'Orsso cu Z. Filoti ca sindic al falimentului G. T. Maris, S. Segaler, Reșid Temel și David Horn.*

Tribunalul județului Dorohoi: *Ministerul de finanțe cu C. V. Galeriu*

Regimul penitenciar de *L. E. Galu.*

JURIUL IN MATERIE CRIMINALA

D-l M. Șuțu, actual procuror general pe lângă Curtea de apel din Iași, cu ocaziunea deschiderii anului judiciar 1894/95 ține o cuvântare foarte studioasă asupra *instituțiunei juraților în materie criminală*. Discursul său abundează în argumente valoroase întărite cu date statistice, și inspirate de o convingere luminată a unei conștiinți leale. Ideile sale ne place a crede că nu isvorăse din un cuget reacționar, și că provin din mâhnirea a constata efectele desastroase ale acestei instituțiuni. Tendința sa este îndreptarea unui pericol social, în care scop esitează între supresiunea juriului în materie criminală, și între restrângerea competenței sale și a reglementării instituțiunei.

D-l Șuțu începe prin date statistice scrutând pe mai mulți ani, fie după natura faptelor, fie anual în total, achitățile și condamnările urmate în jurisdicțiunile a două Curți de apel, Iași și Galați. Concluziunea finală pentru prima jurisdicțiune este, că achitățile în raport cu condem-

nările dau o proporțiune anuală de 44%, iară având în vedere natura faptelor proporțiunea variază între 28—78%; cât pentru secunda jurisdicțiune proporțiunea anuală este de 22%, și după natura faptelor variând cam identic cu Iași. Regretabil este, că d-l procuror general a omis să îngrijească de a ne procura date și în privința jurisdicțiunilor de București și Craiova, care ne-ar fi făcut o lumină complectă asupra mersului juraților în întreaga țară. Se conchide de d-sa că cifrele au elocința lor, și că juriul n'a corespuns frumoasei sale misiuni.

În urma acestei scrupuloase cercetări d-l Șuțu se întreabă care să fie cauzele acestui pericol social, și menționează șase cazuri principale. În primul punct d-sa vede răul în însăși *natura instituțiunei*, ceea-ce se observă în toate țările care au introdus-o în legislațiunea lor. Instituțiunea juriului și are origina după d-sa în epoca *barbară și feudală*, când societatea fiind lipsită de judecatori permanenți, necesitatea impunea să participeze locuitorii cetății sau ai comunei la administrarea justiției în toate cauzele civile și penale. Sistemul a fost adoptat de Englitera prin însăși Constituțiunea sa istorică cu care se află strâns legat, și s'a perfecționat prin garanții serioase identificându-se cu moravurile publice; iar în restul continentului european sistemul a fost respins, înlocuindu-se jurisdicțiunea seniorială cu jurisdicțiunea regală. Din nenorocire revoluțiunea francesă de la 1789 a reintrodus vechiul sistem care s'a imitat de cele mai multe state și care s'a adoptat la noi în 1864 prin art. 105 din Constituțiune. Poate că la cele-lalte națiuni eu-

ropene sistemul, cu toate că nu așa de demult prîmit, să fi intrat în moravurile poporului, în cât supresiunea juriului acolo ar întîmpina o prea mare rezistență; dar la noi unde datează de prea scurt timp, insituțiunea este exotică și nepotrivită cu gradul de cultură și cu moravurile națiunii. Iată un popor liber, poporul olandez, care nu are asemenea instituțiune, totuși justiția merge de minune. Pentru care cuvinte am cumpăni de a curma cu acest așezămînt neîmpămîntenit, care este o sorginte de impunități a crimelor, o încurajare a răilor și o sporire a criminalității? La noi, unde nu este pedeapsa cu moarte, desființarea juriului și revenirea la vechiul sistem nici nu poate întîmpina vre-un obstacol.

Ne grăbim a răspunde la aceste d'întîiî argumentări ale on. d. Șuțu emițând o opiniune cu totul contrarie, și care provine din o convingere tot atât de fermă și leală ca a d-sale. Publicul luminat va aprecia, și ne place a crede că puțin timp va trece pentru ca d-l procuror general să revină la ideile moderne, cari corespund cu spiritul secolului în care trăim. Opiniunea sa orî cât ar părea de judicioasă, pare-mi-se că nu corespunde cu soluțiunea marelui probleme a justiției sociale. Dacă totul pre pămînt este relativ, și justiția oamenilor este relativă; totuși nu mai puțin învederat este, că apropierea de veritate este idealul omenirei. Decî sistemul care mai bine atinge acest scop, este și sistemul cel mai bun. Ordinea socială violată voește evident pedepsirea culpabilului, însă ea refuză categoric a fi sacrificată inocența; și dacă faptul delictuos impune represiunea, aceasta se oprește acolo unde este justificarea, sau se moderează acolo unde este scuza. Creerîi variază de la om la om, liberul arbitru la unii este independent și la alții dependente de atâtea împrejurări majoare și supranaturale, și în fine de câte orî chiar Societatea este vinovată de o organizare neprevădută și nehibzuită. Să nu ne punem în dosul paravanului, căci aceasta este fatalmente starea și condițiunea noastră imperfectă. Atunci dacă așa este, naște întrebarea care justiție va fi mai proprie și care va corespunde mai bine idealului verității: *justiția magistratilor permanenți*, sau *justiția juraților aleși*, pentru ca să judece cauzele criminale vătămătoare ordinei sociale? Un a sasinat, un incendiu, o hoție, înspăimînt familiile și societatea: cine mai bine le va judeca?

judecătoria Tribunalului și Curților, oameni ai științei, numiți de guvern? Sau jurații, oameni de practică, aleși națiunii? La aceste imperioase întrebări necesitează răspunsul nostru, pentru care vom începe cu prima parte a cuvîntării d-lui Șuțu, *natura instituțiunii juriului*.

Jurații, numiți așa fiind-că prestează jurămînt de câte orî sunt chemați a judeca o cauză, sunt acei cetățeni pe cari legea îi investeste a exercita determinata funcțiune publică pentru judecarea cauzelor criminale. Această justiție democratică, exercitată fiind de însuși poporul, își are originea nu precum înesact susține d-l Șuțu din evul feudal, ci încă din timpurile cele mai vechi. Se scie că la bētrāna Atenă cauzele criminale se judecau de cetățeni în heliaste, și că la Roma antică erau *judices jurati* pentru *questiones petpetuae*. Autoritatea regală la început ca și cea consulară mai pe urmă devenise la Romani periculoasă justiției și inocenței. Dreptul acordat regilor și consulilor ca să decidă suveran de soarta cetățenilor, începuse să înspăimînte ideile patriotice și libertățile publice. Brutus, care condamnase la moarte prin propria autoritate pe fii săi și pe complicii acestora, a dat o lecțiune folositoare Romanilor. Aceștia se gândiră serios să îndrepteze organizarea judecătorească, și să încredințeze adunării poporului exercițiul unei prerogative, care este foarte pernicioasă când nu se împarte între mai mulți și când are o magistratură puternică prin însărcinarea sa și prin întinderea puterilor sale. Legea *Valeria* făcu cel întîi pas, introducînd apelul la popor în contra decretelor consulilor privitoare la viața cetățenilor (*De capitis civis, nisi, per maximum comitiatum, ne ferunto*. Cicer. de leg., lib. III, cap. 4. Orat. pro Sexto, cap. 34). Iară legile celor XII table făcu al doilea pas, ridicînd în totul consulilor dreptul judecării cauzei criminale. După aceste din urmă legi se stabili, că nici un cetățean roman să nū poată fi condamnat la moarte de cât în adunările populare numite *comițiile centuriate* (*Quoniam de capite civis, injussu populi romani, non erat permissum consulibus jus dicere*. Pomponius L. 2 § 16 D. de o. ig. jur.). Numai pentru străini și pentru sclavi judecata criminală să dedea unui tribunal anume destinat, și care se chiamă *triumviri capitales* (Cic. pro Cluentio, cap. 13). Pedepsele pentru infracțiuni erau stabilite prin lege, și veritatea faptelor pentru care

cineva era acuzat se discuta saŭ în comiții, saŭ înaintea *quaesitores parricidii* numiți de popor. După ce însă republica romană se mări, numărul populațiunii crescând și delictele înmulțindu-se, mari inconveniente erau ca să se tot convoace comițiile; și atunci necesitatea a reclamat să se introducă un gen de tribunale fise numite *quaestiones perpetuae*, inovațiune care pentru prima dată s'a introdus de tribunul plebei L. Pisone în anul de la fundarea Romei C.DCIV (Cic. in Bruto). La început numărul lor era de patru, care s'a îndoi de către Silla, și apoi s'a mai adăogit prin legile Iulia. Fie-care tribunal esercita o chestiune, și fie-care chestiune avea de obiect o singură clasă de delict. La fie-care tribunal presida un *pretor* și un magistrat inferior care se chiăma *judicātorul chestiunei*, însă și unul și altul se permutau pe fie-care an. Amândouă magistrații n'aveau altă misiune de cât să presideze, să direagă desbaterile și să prepare judecata; eară cercetarea și pronunțarea asupra faptelor erau rezervate altor judecători, a căror alegere depindea de soarta și consimțământul părților. Pretorul numia în fie-care an 450 cetățeni de o probitate recunoscută ca să eserciteze funcțiunea de judecători la acele tribunale. Numele tutulor era înscris într'un registru public zis *album judicum*, și după acest registru judecătorul chestiunei în prezența părților trăgea la sorți din o urnă numărul judecătorilor, dupe cum legea prescria pentru fie-care cauză. Acusatul ca și acuzatorul aveau dreptul să facă ilimitat atâte recusațiuni din numărul de 450, ca să rămână numărul cerut de lege a judecătorilor de fapt. Ba erau unele casuri când legea permitea acusatului ca și acuzatorului să și numiască ei însăși judecătorii lor, alegându-i din tot poporul și fără să fie obligați a-i lua din albumul pretorului.

Din aceste scurte notițe istorice pare-mi-se dovedit pe deplin greșala în care se află d-l Șuțu împreună cu alții de opiniunea sa de a crede, că instituțiunea juriului și are origina în timpurile barbare ale Evului mediu. Lumea modernă este presumpțuoasă și egoistă atribuindu'și totul pe seama sa. Noi însă suntem urmașii strămoșilor noștri, și actualitatea nu poate denega trecutul. Literile, științele și așezămintele noastre cu tot lustrul progresist și modificător și au rădăcini adânce în un trecut nu mai puțin măreț ca prezentul; și fie pe pace acei care tacesează trecutul ca barbar,

că și prezentul nu altminteri de unii în viitorime va fi considerat. Spiritul omenesc este fără îndoială progresist, dară un ce care separă și va separa omenirea, este lupta care esistă și va esista tot-d'auna în simul ori-cărei societăți între *drept* și *putere*. Spiritul autoritar vede un pericol în restricțiunile ce se aduce puterei, și spiritul progresist vede un pericol în mărginirile făcute libertăților. Arta de a le consilia face obiectul luptei sociale, care nu va înceta de cât odată cu omenirea. Un lucru însă reiese evident inesactitatea de a se atribui epocii feudale originea instituțiunii, pe când istoria dovedește că și are începutul la popoarele civilisate ale anticității. Organizarea judiciară de la Romani, care a fost adevăratul fundament a libertăților și siguranța justiției, a servit ca basă la organizarea justiției în Statele moderne. Englezii n'au făcut de cât să imiteze pe Romani în instituirea juriului, cu modificările adate timpului și moravurilor lor; iară marea revoluțiune franceză n'a făcut decât să proclame principiul roman al *justiției populare*, care a dat fructele cele mai tolositoare garantării ordinei sociale și respectului drepturilor fie-cui, și care este cu o bună și înțeleaptă organizare unica justă soluțiune a chestiunei de judecare în materie criminală.

Dacă la Romani justiția criminală mergea bine, și dacă la Englezi și la Francezi merge bine; pentru ce să considerăm la noi juriul în criminal ca o plantă exotică, și încă un pericol social? Ce! Să fie adevărat că Olandezii care nu au această instituțiune sunt saŭ ar fi superiori în astă privință Statelor cari o au? Ași fi dorit ca d-l Șuțu să fi făcut un asemenea paralel; dară nu numai că nu s'a arătat asemenea comparațiune, însă nici este de crezut așa ceva. Care să fie adevăratele cause a numeroaselor achitări ce se face la noi de către jurați? Sunt multe, și din ele vom menționa pe cele mai principale.

Nu toți oficerii poliției judiciare sunt la înălțimea misiunii și datoriei lor. Adese-ori se pune de ei puțină stăruință saŭ pricepere în stabilirea verității faptelor *pro* și *contra*, și de multe ori în dorința de a găsi neapărat un culpabil tendința este mai mult pentru încărcare și nimic în descărcare. Ast-fel nimica nu e de mirat să dai în dosarele criminale de niște procese-verbale, care au poate numai aparență de acte judecătorești.

Croiala fiind rea, restul se poate înțelege. Uneori pasiunile autorităților locale, sau ura și răsunarea unor particulari, improvisează și indoséză pe spinarea unuia o crimă ce nici n'a visat să comită, și care s'a săvârșit cu totul de altă persoană. Apoi în genere crimele au nuanțe așa de deosebite, sunt săvârșite sub imperiul atâtor și atâtor împrejurări hasardoase sau fortuite, că este cel mai natural lucru să preferi a scoate pe inculpat de sub culpă. Se întâmplă că instrucțiunea este slabă și lipsită de dovezi temeinice, cum și acuzățiunea să nu fie tocmai la înălțime, încredințându-se unor tineri procurori inteligenți, dară neexperimentați, pe când apărarea mai tot-d'auna are pe banca sa avocați dibaci și talentați ceea ce nu lipsește baroului nostru. Unde să punem că apărarea are cel din urmă cuvânt, și d-l Șuțu va conveni cu mine că această dispozițiune a legii este tot ce poate fi mai just pentru asigurarea dreptului sacru al apărării. Nici odată inocența nu trebuie să fie sacrificată; și adevărata justiție nu are ca obiectiv represiunea *sine qua non*, ci descoperirea adevărului procedând în consecință, iară la cas de îndoială să prefere tot-d'auna impasivitatea achitând pe preținșii inculpați. La toate aceste împrejurări cari nu trebuie puse în spinarea instituțiunei însăși a juriului, dacă vom considera că ea nu s'a înființat la noi de cât abia 31 ani, vom trebui neapărat să recunoaștem, că este o mare și nejustificată nedreptate să o calificăm ca o instituțiune nepotrivită culturii și moravurilor noastre. Poporul nostru este blând și apt fără seamăn de orice progres, încât este a'l necunoaște pentru a'î ridica ceea ce tocmai a prins deja rădăcină

Magistratura noastră în 30 ani a progresat foarte mult. Avem în mare parte prin tribunalele și Curțile noastre o pleiadă de tineri valoroși, instruiți și probi, și să ne induoim că între oamenii societății noastre ne-ar lipsi jurați cari să judece cauze criminale! Societatea noastră s'a schimbat cu totul din ceea ce era sub reglementul organic, și pe di ce merge face progrese uriașe. Era un timp și încă apropiat, chiar la introducerea noilor legi civile și penale, când în de comun magistratura era o rușine. Câte-va exemple ne va lumina. La 1867 în un tribunal din Moldova, nu'l voiți numi pentru că *nomina odiosa*, se găsea președinte M. C. Știți ce rezoluțiune a pus pe o petițiune? „*Această suplică se*

va rezolva după legile în vigoare și cari sunt pe masa tribunalului“. Iară la 1866 la același tribunal se găsea președinte C. A. și judecător A. A. Un suplicant prezintă judecătorului de ședință o cerere, pe care se pune rezoluțiunea „*această suplică se va rezolva după venirea lui bădița (nenea) Costache*“. Ei bine! De atunci nu sunt 30 ani, și astăzi magistratura noastră dacă nu este o fală, e cel puțin un ornament. Numai sub reglementul organic Logofătul cel mare al justiției, când se judeca vre-un proces de hotare între rezeși cu vre-un boer mare, chema la ceai pe Vornicul președinte al Divanului Domnesc pentru a'î dice memorabilele cuvinte: „*arhon Vornice, voința lui Vodă este să începi anafora (hotărîrea) așa și așa, la mijloc să 'i faci o investițiune și la sfârșit să 'i trași cu un pașol*“. Astăzi s'au schimbat lucrurile. Când s'ar, spune la urechia unui magistrat valoros și integru asemenea ordin, el s'ar prezenta imediat demisiunea probabil însoțită de a colegilor săi.

Societatea noastră a induoit progresul, nu mai este acel număr restrins de lectori cum era acum 30 ani. Numai sub reglementul organic se găsea nătărăi până și între prefecți, cum a fost cazul unui ispravnic (prefect) care era și polcovnic (colonel), și care când Vodă veni în județul său 'i-a eșit înainte îmbrăcat în uniforma de polcovnic purtând sabia militărească la stânga și sabia de ispravnic la dreapta. Astăzi nu se mai fac nerozii ca acelea, și în straturile cele de mai jos găsești oameni inteligenți.

Să lăsăm dară în pace această instituțiune a juriului, cum s'a lăsat a repausa în catastihul morților și pedeapsa cu moarte; și să nu ne induoim că nu vor trece 30 ani, când statistica noastră judiciară va nota poate numai 20 achitări asupra 100 acuzări criminale. Timpul este mentorul nostru cel mai bun, și el va repara totul.

Eminentul procuror general mai pune la pasivul juraților *nedeprinderca* lor în aprecierea exactă a indiciilor și dovezilor, *flexibilitatea* lor când se găsesc în fața unei apărări iscusite, *înduplicarea* lor la compoziune și la solicitări, și uneori chiar *corupțiunea* lor. Punctele de acuzare ce se aduc sunt grave, ele cer neapărat un răspuns.

Este necontestat, că judecătorii cari au învățatură și deprindere sunt mai în pozițiune de cât

orî-cine de a judeca bine. A rezolva chestiuni juridice și a stabili jurisprudență este o artă, pe care nimene nu știe mai bine să o manieze ca magistratul. Când însă e vorba de fapte criminale care se înfățișează sub diferite variațiuni, în diferite circumstanțe și cu intențiuni deosebite; când se tratează de crime unde trebuie să ai în vedere gradul culturei acusaților, educațiunea lor, etatea și câte alte nuanțe: se recunoaște în practică că nimeni nu poate să judece mai bine asemenea fapte ca persoanele care trăesc în acele cercuri, și care s'a deprins a aprecia viața de la țară ca și viața de la orașe. Pentru acest scop nu se poate cere judecătorului faptului de cât o dreaptă judecată, o știință comună și moralitate. Nu cu o uniformitate de idei și regule prescrise se pot bine distinge, caracteriza și aprecia faptele, lucru care este neapărat trebuincios în cauzele civile, și în care superioritatea este necontestată a magistraților. În penal unde faptele nu sunt nici o dată identice, nici prin elementele materiale, nici prin cele morale: nimenea nu poate avea mai bine agerimea ca juratul pentru a aprecia toate acele deosebiri, și a măsura gravitatea lor după efectul răului produs. Stabilirea adevărului în aceste nuanțe variate este *per excellentiam* de atributul și competența juratului. Magistratul, care a ocupat fotoliul de judecător îndată ce a eșit de pe băncile școalelor, nu are deprinderea și practica ca juratul care fiind luat din sânul poporului s'a frecat cu apucăturile, nevoile și înclinările acusaților. Acesta de altmintrelea este și mai direct interesat a nu lăsa ca răii periculoși să scape. În fine în interesul adevărului și al libertății o putere divisa este tot-d'auna mai garantatoare, și numărul fiind mai mare, solicitările, mijloacele de influențe corumpătoare sau de presiune sunt tot-d'a-una mai anevoioase. Iată cuvintele pentru care nu găsim în deajuns entusiasm pentru a declara în cel mai categoric mod, că juriul este chiar o necesitate socială în materia criminală, de presă și de delicta politice; și că nici este posibilă o justiție mai imparțială și mai asigurătoare ca aceasta, în care ai de o parte judecătorii ai faptului și de alta judecătorii ai dreptului. Cu bune condițiuni ce trebuiesc cerute prin lege de la persoanele ce vor fi chemate să compună juriul, cu liste confecționate în regulă și despre care am vorbit în organul nostru, să fim siguri de dreptele judecăți criminale.

Cei mai iluștri scriitori s'aū pronunțat pentru această instituțiune în modul cel mai ostensibil. *Motesquieu* ast-fel se exprimă: nu trebuie să se dea puterea de a judeca afacerile criminale unui senat permanente, ci numai persoanelor luate din sânul poporului. Iară *Beccaria* ȳice: aceasta este o lege înțeleaptă, și a cărei efecte sunt tot-d'a-una fericite. În același sens vorbesc *Filangieri*, *F. H lie* etc. Discuțiunile urmate în Franța la adunarea constituantă de la 1789, cari s'aū terminat cu decretul din 30 Aprilie 1890 „că vor fi jurați în materie criminală”; discuțiunile petrecute în consiliul de stat din Paris, unde însuși Napoleon cel mare a luat cuv ntul pentru separațiunea justiției criminale în judecătorii de fapt și judecătorii de drept, și cari discuțiuni s'aū curmat cu primirea acestei instituțiuni în anul 1808; în fine adoptarea sistemului mai de către toate statele civilizate: nu sunt toate aceste motive necombătute, cari să facă pe or -cine de la noi a nu se g ndi măcar ca să atingă această justiție democratică, ale cărei rădăcinii are în România un trecut de 30 ani! Sunt destule detracțiunile ce s'aū făcut corecționalis ndu-se o mulțime de crime, a merge acum mai departe pe acest pov rniș este a desființa indirect ceea ce nu se îndrăznește f iș. Or -ce cameră legiuitoare va trebui să opună un *veto* categoric or -c ruil guvern, sau or -cărei propunerii ce s'ar face în acest sens.

Termin ȳic nd on. d-lui Șuțu, cum și or -cuil de a sa opiniune, că dacă crede că sunt defecte în legislațiunea noastră în privința organizării juriului, să h ne-voiască a face un proiect de lege îndreptător; iară nici cum din cauza unor împrejurări să facă un rechisitor în contra instituțiunii însăși, cer nd desființarea ei.

Petre Borș

D-nii abonați ai ȳiarului, sunt cu insistență rugați d'a bine voi să țină seamă de sacrificiile ce ne am impus și a ne trimite achitarea abonamentelor datorite către administrație, Calea Raho-vei No. 5, vis-a-vis de Palatul de Justiție, la tipografia Codreanu & Săvoiu.

Abonații din provincie vor bine voi a ne trimite costul prin mandate poștale pentru cari vor primi chitanțe.

Administrația.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE, SECȚIA II

Audiența de la 24 Februarie 1895

Președenția D-lui **CH. PHERECHYDE**, membru

DECISIUNEA COMERCIALA 32

August Dall'orso ou Z. Filoti, sindicul falimentului G. T. Maris, S. Segaler, Reșid Temel și David Horn

Dovadă.—Cine trebuie să facă dovada în justiție.

Creditor gagist.—Dacă creditorul gagist urmărind toată marfa pusă în gagiu, pentru despăgubirea creanței sale, este ținut să dovedească că nu s'a despăgubit din urmărirea a parte din marfă, sau acei ce pretind aceasta sunt ținuți a dovedi.

(Art. 1169 codul civil).

Cel ce face o propunere înaintea judecătii trebuie să o dovedească.

Ast-fel, creditorul gagist, putând în baza indivisibilității gagiului, să se despăgubească de creanța sa asupra întregii mărfi pusă în gagiu, nu este ținut să dovedească că nu s'a despăgubit din parte din marfa urmărită, ci aceia ce pretind că s'a despăgubit, să dovedească aceasta înaintea justiției.

Decisiunea comercială No. 32/95. Casată decisiunea Curței de apel din Galați secția II No. 43/94 dată în procesul dintre August Dall'orso și Z. Filoti sindicul falimentului G. T. Maris, S. Segaler, Reșid Temel și David Horn¹⁾.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier C. C. Ștephănescu.

S'a ascultat: d-l C. Cociaș, avocatul recurentului A. Dall'Orso, în dezvoltarea motivelor de casare, și d-l V. Macri, avocatul intimaților S. Segaler și David Horn, în combaterea în lipsa intimaților Z. Filote și Reșid Temel.

Curtea deliberând

Asupra motivului II :

«Violarea art. 1169 cod. civ. și al principiului indivisibilității gagiului, Curtea 'mă impune încă obligațiunea ca să dovedesc ce sumă am primit din vânzarea mărfii după vaporul «Ernesto-Foscolo» constituită mie gagiu de odată cu aceia după șlepul «Isan-Huda». Eu ca creditor gagist pentru una și aceeași cauză asupra întregii mărfi aflată pe ambele vase, am dreptul să fiu plătit cu preferință din prețul rezultat din vânzarea chiar în parte a mărfii până la complectă achitare a creanței mele și numai în cazul când s'ar fi dovedit în instanță de intimați că eu aș fi fost achitat, numai atunci s'ar fi stins dreptul meu. În specie, Curtea, impunându-mi obligațiunea de a dovedi că nu s'a vândut marfa după «Ernesto-Foscolo», pe cât timp intimații trebuiau să facă această dovadă, printr'aceasta violează pe de o parte art. 1169 cod. civ. iar pe de alta principiul indivisibilității gagiului»

Având în vedere că din decisiunea supusă recursului se constată că recurentul Dall'Orso, creditor gagist al debitorului falit Maris, având drept gagiu al creanței sale marfa încărcată de acesta pe vapoarele «Isan Huda» și «Ernesto Foscolo» a cerut, făcând contestațiune la tabloul de ordinea creditorilor lui Maris, între alte ca-

pete de cerere, să i-se dea lui restul ce va mai rămânea peste creanțele privilegiate din prețul eșit la vânzarea mărfii după vaporul «Isan Huda»;

Că la această cerere intimații s'a u opus pe motiv că Dall'Orso având ca gagiu al creanței sale și marfa încărcată pe vaporul «Ernesto-Foscolo», marfă din care se poate achita creanța sa, să dovedească Dall'Orso că nu s'a achitat creanța din marfa încărcată pe acel vapor ca apoi să poată pretinde ceva și asupra prețului prins după marfa «Isan Huda»;

Că Curtea de apel admitând acest mod de a vedea al intimaților a impus lui Dall'Orso sarcina de a dovedi ce s'a făcut cu marfa după «Ernesto-Foscolo» și în definitiv a respins cererea lui Dall'Orso ca nedovedită;

Având în vedere că după art. 1169 din codul civil cel ce face o propunere înaintea judecătii trebuie să o dovedească ;

Că într'o acțiune desfășurată înaintea justiției, părțile devenind pe rând demandori și defensori, după cum 'și presintă cererile, orî ce propunere pentru stabilirea unui fapt juridic trebuie dovedită de cel ce o face ;

Considerând că în speță, este constant în fapt că recurentul Dall'Orso era creditor gagist asupra mărfurilor lui Maris încărcate pe ambele vase;

Considerând că gagiul fiind indivisibil, unul din cele d'întăiu și mai importante efecte ale acestei indivisibilități este de a permite creditorului să se despăgubească asupra întregii mărfi pusă în gagiu până la concurența sumelor ce i se datorește;

Că așa fiind, Dall'Orso era în drept să ceară să i se remită lui prisosul ce va mai rămânea, peste creanțele privilegiate, din prețul eșit după vânzarea mărfii după vasul «Isan Huda»;

Că intimați pretinzând înaintea Curței, pentru a se opune la această cerere, că Dall'Orso s'a despăgubit din marfa după «Ernesto Foscolo», trebuiau d'întăiu să dovedească aceasta;

Că punând în sarcina lui Dall'Orso această dovadă, Curtea a violat art. 1169 codul civil, și deci motivul invocat este întemeiat.

Pentru aceste motive, fără a mai discuta pe cele-lalte Curtea, casează.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI DORHOI

Audiența de la 16 Decembrie 1894

Președenția d-lui **THEODOR ARONOVICI**, Președinte

SENTINTA CIVILA No. 203

Ministeriul de finanțe ou C. V. Galerii

Cumul.—Ce fel trebuie să fiă funcțiunile pentru care legea cumulului proibă pe o persoană de a ocupa două funcțiuni

Dacă însărcinarea ce consiliul comunal dă unui consilier de a ține registrele de stare civilă, fixându-i-se și o diurnă, este o funcțiune din cele prevădute de legea cumulului. — Dacă o asemenea însărcinare împiedică pe acel consilier comunal de a'și lua pensiunea dacă este pensionar.

(Art. 1 și 2 din legea cumulului.— Art. 51, 61 și 64 din legea comunală).

Legea cumulului proibă numirea aceleași persoane în două funcțiuni retribuite de stat, județ, comună, etc. cu leafă, diurnă sau orî ce altă îndemnisare.

¹⁾ A se vedea această decisiune în ziarul nostru No. 1 din 26 Februarie, 1895.

Nu intră însă în prevederile acestei legi funcțiunile electivă pentru exercitarea cărora nu este nevoie de confirmarea puterii executive.

Ast-fel, unu consilier comunal, însărcinat de primar conform art. 51 din legea comunală numai cu ținerea actelor stărei civile, și căruia pentru interes de serviciu i s'a ficsat de comună o diurnă, nu i se poate aplica proibițiunile legii cumulului, întru cât această însărcinare nu emană de la puterea executivă, și deci dacă dânsul este pensionar al statului, continuă a lua pensiunea.

S'a ascultat: d-l avocat public A. Manea, din partea Ministerului de Finance, recurent, în susținerea recursului, precum și d-l avocat Gh. G. Burghilea, din partea intimatului C. V. Galeriu, în combateri.

Tribuna!ul Deliberând,

Având în vedere recursul Ministerului de Finanțe contra cărței de judecată No. 502/94 a Judecătoriei de Pace Dorohoiu, prin care se condamnă pe Ministerul de Finanțe a plăti d-lui C. Galeriu pensiunea de 234 lei 50 panți pe luna Octombrie anul curent ce pe nedrept i s'ar fi reținut.

Având în vedere că recursul se susține pe următoarele motive: a) violarea art. 1, 6 din legea cumulului, art. 23 din legea pensiunilor și 72 din regulamentul acestei legi; art. 51 și 64 din legea pentru organizarea comunelor urbane: b) Greșită aplicațiune a art. 5 din arătata lege asupra cumulului.

Având în vedere desbaterile orale, conclusiunile avocatului Statului pentru admiterea recursului și combaterile intimatului.

Considerând că dacă prin art. 1 din legea asupra cumulului în funcțiuni publice se prohibe numirea aceluiași persoane în două funcțiuni retribuite de stat, județ, comună etc., cu leafă diurnă sau orî-ce altă indemnizare, prin al. 2 de sub acel articol se esceptează și nu intră sub prevederile acestei legi funcțiunile electivă pentru exercitarea cărora nu e nevoie de confirmarea puterii executive.

Considerând că în fapt se constată că intimatul C. Galeriu fiind pensionar cu 234 lei a fost ales în cursul acestui an consilier comunal în urba Dorohoiu și însărcinat de Primar conform art. 51 din legea comunală cu actele stărei civile; că pentru interes de serviciu i s'a ficsat de comună o diurnă lunară de 200.

Că ast-fel fiind nu mai rămâne nici o îndoială că d-l Galeriu în calitate de consilier comunal, fiind delegat de consiliul comunal al urbei Dorohoiu cu ținerea actelor stărei civile, îndeplinește o funcțiune electivă al căruî esercițiu nu depinde de confirmarea puterii executive, căci singura obligațiune a consiliului e suficiență pentru îndeplinirea unei asemenea însărcinări fără să concure și alte aprobări sau formalități; că din cuprinsul art. 61 și 64 din legea comunală nu poate rezulta că consilierii care sunt delegați cu ținerea actelor stărei civile ar fi ocupând o funcțiune confirmată de puterea executivă.

Mai întâi casurile nici sunt identice, căci în art. 51 din lege se vorbește de o delegațiune parțială pentru

actele stărei civile, pe când art. 61 se ocupă de îndeplinirea totală a atribuțiunilor primarului său ajutorului, în caz de absență sau împedicare a unuia din aceștia; Că pentru aceasta conform art. 64 cu legea înlocuitoarii consilierii primesc din casa comunală retribuțiunea cuvenită primarului său ajutorului.

Considerând că dacă poate fi vre-o discuțiune în privința caracterului funcțiunei electivă ce în mod provisoriu îndeplinesc consilierii prevăzuți în art. 61 al legii comunale, nu tot așa e pentru consilierii delegați cu actele stărei civile conform art. 51 din lege, aceștia fiind numiți de consiliul comunal și primesc o simplă diurnă ca indemnizare de transport, pe când cei-l'alți nu se arată în ce mod intră în funcțiune și primesc o retribuțiune întocmai ca primarii sau ajutorii de primari.

Că de aici rezultă că delegațiunea d-lui Galeriu cu ținerea actelor stărei civile e o însărcinare provisorie ce nu emană de la puterea executivă și că dânsul se găsește în casurile de excepțiune de la legea cumulului și deci nu i se poate aplica proibițiunea de la art. 1 a citatei legi.

Considerând că ast-fel înțelegându-se funcțiunea îndeplinită de intimatul la comuna Dorohoiu e îndeferent de numirea ce s'ar putea aplica retribuțiunei ce o primește de la comună, neputându-se nimic susține că în excepțiunea de la art. 1 al legii cumulului n'ar intra pensionarii; și că pentru aceștia s'a prevăzut o dispozițiune aparte în art. 6 al legii prin care se spune anume că pensionarii fiind numiți în o funcțiune publică de orî-ce natură trebuie să opteze între leafă și pensiune.

Considerând că nu există nici o rațiune că legiuitorul să fie tratat cu mai multă severitate pe pensionari de cât pe cei-l'alți funcționari, căci din întreaga economie a legii intențiunea de care a fost animat legiuitorul a fost de a combate cumulul de funcțiuni publice sau asimilate, ca atare sub veri-ce denumire s'ar produce; că pentru a nu se interpreta că art. 1 al legii se raportă numai la funcționari și nu la pensionari, s'a precizat mai la vale în art. 6 că legea e aplicabilă și pensionarilor, dovadă e că acest articol se referă în mod stereotip la aceleași funcțiuni prevăzute la art. 1 al legii.

Mai mult de cât atât legiuitorul a căutat chiar să fie mai blând față de pensionarii, căci prin art. 6 pensionarilor li se impune obligațiunea de a opta între leafă și pensiune, pe când art. 1 enumeră pe lângă leafă și cele l'alte retribuțiuni ca, diurnă sau orî-ce altă indemnizare; ori nu există nici o îndoială că leafa nu poate fi sinonimă cu diurna și legea prin art. 6 vorbind numai de leafă a înțeles să fie restrictivă, și prin urmare ea nu poate fi ecstinsă și la alte cazuri neprevăzute. Că prin urmare chiar în cazul când funcțiunea îndeplinită de d-l Galeriu n'ar intra în excepțiunile de sub articolul unu al legii cumulului, încă retribuțiunea sa fiind diurnă și nu leafă, legea cumulului nu i s'ar putea aplica.

Considerând că departe de a fi o contrarieate între art. 23 al legii pensiunilor cu legea cumulului nu există de cât o perfectă concordanță și singura deosebire

ce pare că ar exista e că art. 23 nu vorbește de cât de funcțiunile retribuite de Stat, pe când legea cumulului se ocupă și de funcțiunile retribuite și de alte autorități, aceasta se esplică prin faptul că legea cumulului fiind posterioară legii pensiunelor a căutat să înglobeze toate casurile posibile ce s'ar ivi în practică, între care de sigur era și cazul numirii pensionarilor și în alte funcțiuni afară de acelea ale Statului; Că pentru a pune într'o concordanță mai perfectă legea pensiunilor cu legea cumulului, legiuitorul cu ocaziunea formării regulamentului legii pensiunelor elaborat în urma legii cumulului a prohibit formal pensionarilor prin art. 72 al acelui regulament cumularea de funcțiuni fie la Stat, comună sau județ, trebuind să opteze între leafă și pensiuine; Că din combinarea art. 72 al regulamentului legii pensiunelor cu art. 1 și 6 din legea cumulului rezultă încă cu mai multă claritate ideea legiuitorului de a exclude din prohibițiunea legii cumulului pe pensionarii numiți în funcțiuni electivă fără sancțiunea puterii executive.

Că de aici se vede că art. 6 din legea cumulului e un corolariu al art. 1, cu alte cuvinte e pentru al completa și nici cum în sensul de a se abate de la el având o excepțiune specială pentru clasa pensionarilor, că deci întrebuițarea termenului de funcțiune publică de verice natură, din art. 6 al legii cumulului, trebuie interpretat în sensul că se aplică și la funcțiunile electivă care se confirmă prin puterea executivă, căci celelalte ce n'au nevoie de asemenea confirmare au fost deja exceptate prin alin. I din Art. 1 al legii.

Văzând că nici unul din motivele invocate pentru susținerea recursului nu sunt întemeiate; că deci judecătorul de pace prin cartea de judecată No. 502/94 bine a interpretat legea, recursul deci e ne fondat și caută a fi respins.

Având în vedere și cererea intimatului Galeriu de a i se admite cheltueli de judecată făcute cu ocaziunea recursului, asupra căreii cereri Tribunalul apreciind ficează cifra de 20 lei, la care urmează să fie condamnat Ministerul de Finanțe.

Pentru aceste considerente redactate de d-l Președinte Aronovic, respinge ca nefondat recursul făcut de Ministerul de Finanțe.

REGIMUL PENITENȚIAR

Subt titlul «*Câte-va cuvinte asupra regimului nostru penitențiar*», d-l Ștefan Stătescu, procuror pe lângă Curtea de apel din București, a publicat un important și merituos studiu comparativ al diferitelor sisteme de penitențiar din țările străine și de la noi. Domnia-sa arată starea mai mult de cât nenorocită a penitențiarilor noastre care prin sistemul vieții în comun al tuturor arestanților, condamnați și preveniți, sunt o adevărată școală de unde deținuții în loc să iasă îndreptați ies mai răi și mai perfecționați în rele. Arată cum în penitențiarile noastre se constituiesc tribunale și curți cu jurați, în ajunul proceselor, compuse din arestați de către ei însuși, și unde acela care, în instruirea procesului, se arată mai îndrăzneț sau care resistă cu încăpățănare, persistând în a nega chiar față cu evidența,

acela este supus la admirațiunea și lauda tuturilor, acela capătă dreptul de a face pe acuzatorul față cu ceilalți sau chiar pe judecătorul, pe când din potrivă, acela care se ține timid, răspunde reii, sau se incurcă la răspunsuri, este pus la batjocură și chiar la bătaie.

Etă școala de înaltă morală și cinste ce se practică în penitențiarile din țara noastră, această Belgia a orientului, dar numai a orientului.—Fără localuri speciale, și fără un personal administrativ bine recrutat, cinstit, care să știe să mențină morală și disciplina în penitențiar, deținuții nu pot eși din închisoare de cât mai răi de cum au intrat.

Dl Stătescu sustine sistemul celular strict, bine organizat, ca fiind cel mai moralizator și în același timp cel mai bun pentru a împiedica demoralizarea, întinderea boalelor contagioase și a revoltelor; acest sistem silește la lucru pe cel mai lenes, și face și statului economii prin faptul că regimul celular fiind mai riguros, s'ar putea, pentru această considerațiune, reduce durata pedepselor ce până aci se dau pentru viața în comun. Mai bine 6 luni de carceră riguroasă, de cât un an în arest în comun, unde deținutul contractează obiceiurile rele ale celorl-alți.

În această privință Belgia și Olanda sunt recunoscute ca fiind statele cari au mers în fruntea tuturilor celorlalte state, și principala cauză a fost stabilitatea personalului însărcinat cu direcțiunea serviciului, unită cu o aptitudine și bună voință demnă de admirat. Franța, Anglia, Germania, Rusia, Italia și Spania cheltuesc mult și au multe penitențiar speciale, escelente, însă Belgia și Olanda au deja, de mai bine de un secol, pasul câștigat înaintea tuturilor.

Dl Stătescu nu vede îndreptarea deținuților de cât în sistemul celular unit cu muncă; numai închis în celulă, arestatul s'ar putea mai ușor pune în evidență ca muncitor și corect în purtările sale, cea ce de sigur i-ar putea scurta pedeapsa prin sistemul grațierelor.

Regimul celular are incotestabil avantajul de a sili să muncească pe cel mai rebel muncă, căci lenesul cel mai încăpățanat, vrând ne vrând, trebuie să muncească când se vede izolat, și când prin muncă are perspectiva de ași aduna un mic capital care să-i poată servi la esirea din închisoare. Munca moralizează pe arestați. «Faceți-i să lucreze și cu aceasta îi veți face cinstiți», zice cu multă dreptate devisa olandesă.

Ca concluziune, d-l Stătescu propune următoarele reforme în regimul nostru penitențiar:

1) Sistemul celular de noapte în toate penitențiarile;

2) Votarea unei legi prin care pedepsele de scurtă durată să se execute în celulă ziua și noaptea;

3) Trecerea direcțiunii penitențiarilor la Ministerul de justiție, pentru că în personalul judecătoresc s'ar găsi mai cu înlesnire un personal de recrutare mai educat pentru cestiunile privitoare la executările hotărârilor penale.

4) Organizațiunea societăților de patronaj, care să se ocupe cu arestații după liberarea lor din arest.

În adevăr, pușcăriașul este asvirlit cu dispreț, fie el cât de pocăit, de societatea cinstită, sau pretinsă ca atare. Ce se face dar acel nenorocit? Să se omoare? Să se apuce érași de fapte rele? Atunci la ce i-a folosit închisoarea trecută? Aci dar este rolul societăților de protecțiune, rolul carității, care să ajute pe acesti nenorociți. Fără o mână protectoare, ori-ce silință este impotentă pentru nenorocitul liberat din arest lăsat singur în propriile sale forțe și la voia întemplerii.

Ar fi de dorit ca legiuitorii noștri să studieze cu multă atențiune aceste reforme necesare.

În aceste vremuri când toți căutăm să votăm legi prin cari să găsim mine de tot soiul, ar trebui să îmbunătățim regimul penitențiar ca ast-fel să poată deveni o mină de cinste, atât de necesară țării noastre.

L. E. Galu